

อำนาจหน้าที่และวิธีการดำเนินงาน

ปี 2548

หน้าที่ความรับผิดชอบ

สำนักงานสถิติแห่งชาติมีหน้าที่ความรับผิดชอบ
จำแนกตามลักษณะงาน ดังนี้

1. งานผลิตข้อมูลสถิติ

การผลิตข้อมูลสถิติ ถือเป็นหน้าที่สำคัญที่สุดของ
สำนักงานสถิติแห่งชาติ และจะทำการผลิตเฉพาะสถิติพื้นฐาน
(Basic Statistics) ซึ่งเป็นสถิติสำหรับการจัดทำแผน กำหนด
นโยบาย ประเมินผล แก้ไขปัญหาทางโครงการต่าง ๆ โดยเฉพาะ
โครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ข้อมูลสถิติที่
สำนักงานสถิติแห่งชาติทำการผลิตจะไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น
สถิติที่ผลิตแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

สถิติเชิงเศรษฐกิจ ได้แก่ สถิติการเกษตร อุตสาหกรรม
ธุรกิจทางการค้าและธุรกิจทางการบริการ รายได้รายจ่ายของ
ครัวเรือน การคมนาคม และการขนส่ง เป็นต้น

สถิติเชิงสังคม ได้แก่ สถิติประชากร แรงงาน การย้ายถิ่น
ของประชากร การศึกษา สาธารณสุข อนามัยและสวัสดิการ
วัฒนธรรม ที่อยู่อาศัยของประชาชน เป็นต้น

การผลิตข้อมูลสถิติใช้วิธีการที่สำคัญ 2 วิธี คือวิธี
สำมะโน (Census) และวิธีสำรวจ (Survey) สำนักงานสถิติ
แห่งชาติทำการผลิตข้อมูลตามหลักวิชาการและมาตรฐานทางสถิติ
(ตามมาตรฐานสถิติสากล) มีคุณภาพเชื่อถือได้ และทันต่อเวลา
นอกจากนี้ยังทำการศึกษาและพัฒนาระเบียบวิธีหรือเทคนิคใหม่ ๆ
เพื่อปรับปรุงการผลิตสถิติให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ข้อมูลผลการสำมะโน
และสำรวจทุกโครงการได้ทำการวิเคราะห์และจัดทำรายงานเพื่อ
เผยแพร่

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้จัดทำโครงการสำมะโน/
สำรวจเป็นประจำทุกปีปีละประมาณ 15 โครงการ นอกจากนี้
ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2545 ให้สำนักงานสถิติ
แห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักของประเทศในการผลิตข้อมูลสถิติ
พื้นฐานเชิงเศรษฐกิจและสังคม สำหรับการวางแผนพัฒนาและ
กำหนดนโยบายของประเทศ รวมทั้งสำรวจและสอบถามความ
คิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับนโยบายหลักของรัฐบาล
สำนักงานสถิติแห่งชาติจึงได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของ
ประชาชนต่อนโยบายหลักของรัฐบาล เพื่อการมีส่วนร่วมในการ
ตัดสินใจในการดำเนินนโยบายของภาครัฐอีกปีละประมาณ 20

โครงการ รวมทั้งได้เพิ่มบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์
ในการจัดทำดัชนีเครื่องชี้วัด ข้อมูลแนวโน้ม และการคาดการณ์
ภาวะด้านเศรษฐกิจและสังคม

2. งานให้บริการข้อมูลสถิติ

สำนักงานสถิติแห่งชาติให้บริการข้อมูลสถิติแก่ผู้ใช้
ข้อมูลทั้งในภาครัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
โดยให้บริการอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง มีการกำหนดรูปแบบและ
วิธีการให้บริการเผยแพร่ข้อมูลหรือผลงานของสำนักงานสถิติ
แห่งชาติ นอกจากให้บริการข้อมูลสถิติแล้ว ยังให้บริการสืบค้น
ข้อมูล สอบถามแหล่งข้อมูล จัดหาข้อมูลให้จากแหล่งต่าง ๆ
รวมถึงให้คำแนะนำการใช้ข้อมูล

ข้อมูลสถิติที่สำนักงานสถิติแห่งชาติให้บริการนั้น
ประกอบด้วย ข้อมูลที่สำนักงานสถิติแห่งชาติผลิตเอง และ
ข้อมูลสถิติที่รวบรวมมาจากหน่วยงานอื่น ซึ่งสำนักงานสถิติ
แห่งชาติได้รวบรวมอยู่เป็นประจำ ทำให้สำนักงานสถิติแห่งชาติ
เป็นหน่วยงานกลางที่มีข้อมูลสถิติทุกสาขา นับว่าสำนักงานสถิติ
แห่งชาติเป็นศูนย์ข้อมูลสถิติของประเทศและสำนักงานสถิติ
จังหวัดเป็นศูนย์ข้อมูลของจังหวัด

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ให้บริการข้อมูล ดังนี้

- รายงานผลสำมะโนและสำรวจ ซึ่งจะมีทั้ง
รายงานเบื้องต้นและรายงานฉบับสมบูรณ์
- วารสารสถิติ สมุดสถิติรายปี สมุดรายงาน
สถิติจังหวัด
- ให้บริการในรูปแบบของ Diskette CD-ROM
- การสืบค้นข้อมูลสถิติจากระบบ SISS
[Statistical Information Searching System] ด้วย
ตนเองที่สำนักงานสถิติแห่งชาติ ข้อมูลสถิติ
ระบบ SISS นับเป็นระบบสถิติเพื่อการให้
บริการที่ใหญ่ที่สุดและครบถ้วนที่สุดของ
ประเทศไทย
- ระบบ Internet ทาง Web Site ของสำนักงาน
สถิติแห่งชาติที่ <http://www.nso.go.th>

ในกรณีที่ผู้ใช้ข้อมูลมีความประสงค์จะใช้ข้อมูล ผลการสำรวจ/สำมะโนซึ่งไม่ได้นำเสนอในรายงาน สำนักงานสถิติแห่งชาติจะทำการประมวลผลให้เป็นกรณีพิเศษ โดยพิจารณาความต้องการเป็นราย ๆ ไป ผู้ใช้ข้อมูลสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติที่สำคัญๆ คือรัฐบาล สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ World Bank IMF ADB ESCAP JICA MITI เป็นต้น

3. งานวิชาการและมาตรฐานสถิติ

เนื่องจากระบบสถิติของประเทศไทยเป็นระบบกระจายงานสถิติโดยมีสำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลัก ในการผลิตข้อมูลสถิติ ในขณะที่เดียวกันหน่วยงานต่าง ๆ ในกระทรวงกรม ได้มีการจัดทำสถิติด้วย เพื่อให้การบริหารจัดการระบบสถิติของประเทศสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลสถิติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่ากับทรัพยากรที่ใช้ สำนักงานสถิติแห่งชาติจึงได้จัดทำผังรวมสถิติ มาตรฐานสถิติและมาตรฐานการผลิตสถิติให้มีคุณภาพ ทั้งในเรื่องของระเบียบวิธีสถิติ การประมาณค่าทางสถิติ ฯลฯ โดยใช้วิธีการประสานกับหน่วยสถิติต่าง ๆ ได้แก่ ผู้ผลิตข้อมูล ผู้ใช้ข้อมูลและองค์กรระหว่างประเทศ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ยังให้คำปรึกษาแนะนำทางด้านวิชาการสถิติและวิชาการประมวลผลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ แก่หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน การให้คำปรึกษาแนะนำทางด้านวิชาการสถิติ เป็นการให้คำปรึกษาแนะนำในเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำโครงการสำรวจ ทั้งในเรื่องของระเบียบวิธีการสำรวจ แผนการเลือกห้องที่ตัวอย่าง การกำหนดขนาดตัวอย่าง การออกแบบข้อถาม การปฏิบัติงานเก็บรวบรวมข้อมูล (งานสนาม) การประมวลผล การวิเคราะห์ข้อมูล การคำนวณค่าทางสถิติต่างๆ ตลอดจนการจัดทำรายงาน สำหรับการให้คำปรึกษาแนะนำด้านวิชาการประมวลผลด้วยระบบคอมพิวเตอร์นั้น เป็นการให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดเตรียมข้อมูลเพื่อการประมวลผล การใช้โปรแกรมสำหรับการประมวลผลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ และส่งเสริมพัฒนาการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการประมวลผล

นอกจากนี้สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้จัดให้มีการฝึกอบรมทั้งด้านสถิติและวิชาการประมวลผลด้วยระบบคอมพิวเตอร์แก่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และเจ้าหน้าที่ของกระทรวงกรม และรัฐวิสาหกิจต่างๆ เป็นประจำทุกปี โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเพิ่มความรู้ ความสามารถ และประสิทธิภาพในการทำงานด้านสถิติ และด้านการประมวลผลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ที่ถูกต้องตามหลักวิชาให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม หลักสูตรการฝึกอบรมที่สำนักงาน ฯ จัดเป็นประจำได้แก่

1. การฝึกอบรมวิชาสถิติ เนื้อหาหลักสูตรประกอบด้วย ภาควิชาสถิติและภาคปฏิบัติ ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรการอบรมวิชาสถิติระดับต้น สำหรับผู้มีพื้นฐานความรู้ระดับ ม.ศ. 3 หรือเทียบเท่าขึ้นไป และหลักสูตรการอบรมวิชาสถิติระดับกลาง สำหรับผู้มีความรู้ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป สำหรับจำนวนผู้เข้ารับการอบรมในแต่ละหลักสูตรประมาณ 50 คน

2. การฝึกอบรมหลักสูตรวิชาการประมวลผลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ โดยปีหนึ่ง ๆ มีวิชาที่ทำการอบรมประมาณ 4 วิชา เช่น การทำเว็บไซต์ด้วยโปรแกรม Dreamweaver MX การสร้างเว็บเพจด้วยโปรแกรม Flash MX การสร้างภาพเคลื่อนไหวบนเว็บเพจด้วยโปรแกรม Flash และการใช้โปรแกรม ACCESS 2002 ซึ่งในปีงบประมาณ 2548 มีผู้เข้ารับการอบรมทั้งสิ้น 202 คน

3. การฝึกอบรมตามโครงการฝึกอบรมคอมพิวเตอร์แก่ข้าราชการตามมติคณะรัฐมนตรี สำนักงานสถิติแห่งชาติเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับเลือกจากศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ ให้เป็นสถาบันการฝึกอบรมโครงการดังกล่าวสำหรับผู้ที่จะเลื่อนระดับ ซึ่งเป็นข้าราชการสำนักงานสถิติแห่งชาติและหน่วยราชการอื่น ในปีงบประมาณ 2548 มีผู้เข้ารับการอบรมทั้งสิ้น 66 คน

4. การจัดอบรมหลักสูตรพิเศษ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้จัดให้มีการอบรมพิเศษ เพื่อพัฒนาบุคลากรของสำนักงาน ฯ เป็นประจำทุกปี ทั้งในด้านวิชาการสถิติและวิชาการประมวลผลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ประมาณปีละ 3-4 หลักสูตร

5. การจัดอบรม/ดูงาน ให้แก่เจ้าหน้าที่สถิติจากต่างประเทศ ประมาณ 12 คณะ